

TANEC

Tanec jako pohybový projev patří stejně jako hudba k neoddelitelné součásti života lidské společnosti. Tanec je univerzální jazyk, který pohybem a gesty vyjadřuje emoce. Tanec je schopen předkládat subjektivní emoce tanečníka, zároveň však může znázorňovat obecná společenská témata.

Orientální (nebo také břišní) tanec je vůbec nejstarším tanečním uměním na světě. Jen málokterý tanec v sobě skrývá prvky tolika rozmanitých kultur, zvyků a tradic jako právě orientální břišní tanec. Proto i jednotný název není zcela přesný. Setkáváme se zde totiž s prvky španělského, indického i perského tance, a tak jsou často užívány různé názvy – východní, břišní či orientální tanec.

Historie swingu sahá do 20. let minulého století. U jeho kolébky stála jazzová hudba a tanec vznikl tak nějak přirozeně jako většina tanců. Do taneční swingové rodiny patří Lindy Hop, tanec v úzkém objetí Balboa, energický Collegiate Shag plný skákání a kopacích pohybů, jivu podobný boogie –woogie a samozřejmě také Charleston.

Street Dance (Hip Hop Dance, Urban Dance nebo česky pouliční tanec) se rozvíjí zhruba od roku 1970 dodnes. Jednotlivé taneční styly, které zařazujeme pod Street Dance, vznikly v různých obdobích na různých místech, všechny však pocházejí z USA. Nejčastěji zmiňovanými místy v souvislosti se vznikem pouličního tance jsou New York (odtud pochází např. Hip Hop) a Kalifornie (odtud pochází Popping a Locking).

1. ORIENTÁLNÍ TANCE

Oblast, ve které má orientální tanec svůj původ, zahrnuje území od Indie, přes Afriku, až po Španělsko. Má mnoho druhů a variací, a každá z nich odráží kulturu daného státu z něhož pochází.

Kabaretní styl – nejčastěji viditelný a nejvíce prezentovaný druh tance, jako doplňky se používají závoje, činelky, šavle, svíčky, květiny či dokonce živí hadi.

Klasické egyptské raks sharki je elegantní, důraz se klade na propracovanou a kontrolovanou práci boky a správnou interpretaci hudby. Hudba často mění rytmus. V Egyptě by veřejně vystupující tanečnice měla mít zakryté břicho, proto se pod dvoudílný kostým nosí něco jako „tělová punčocha“. Oblíbené jsou též bohatě zdobené šaty vcelku.

Turecký kabaretní styl je temperamentní, vyznačuje se výraznými třasavými pohyby boky, pracuje se více horní částí těla a rukama. Tanečnice aktivně komunikuje s publikem, někdy až vyzývavě. Hudba je rychlá, a méně častými změnami rytmu. Kostým bývá dvoudílný, bohatě zdobený třásněmi a většinou i dosti sporný. Jako doplněk tanečnice velmi často používá hru na prstové činelky.

Folklorní tance – lidové tance, typické pro každý stát či oblast Orientu, v současné době je možno vidět i jejich zmodernizovanou – kabaretní podobu, např. tanec s hůlkou, tanec se svícem ad.

Saaidi (tanec s hůlkou) má svůj původ v jižním Egyptě. Původně mužský tanec, který byl ukázkou a prezentací umu v boji, převzaly i ženy coby zábavnou parodii. Tanečnice nebo tanečník jako pomůcku užívají hůl. Tancuje se v tradičních dlouhých šatech nebo v jednodílných kabaretních variacích na tento oděv.

Fellahi je skupinový tanec egyptských sedláků, kteří při něm za doprovodu rychlé veselé hudby znázorňují svoje běžné denní činnosti. Tančí se v tamním obyčejném oděvu – dlouhých a širokých šatech.

Ghawazee je velmi temperamentní a zemitý tanec, který s sebou do Egypta přinesli Cikáni z Balkánu. Tančí se v jednoduchých běžných šatech – široké kalhoty, halena, živůtek, čepička, anebo v široké krátké sukni a vysokou ozdobou ve vlasech.

Eskanderani (Melaya Leff) má historii sahající asi pouze 100 let zpátky. Tanečnice se chová koketně až vyzývavě, na sobě má krátké barevné šatičky, možné jsou i džíny nebo capri kalhoty, jako obutí pantoflíčky na

podpatku, někdy má obličej symbolicky zahalený rouškou. Coby taneční pomůcka se užívá melaya – tradiční kus ženského oděvu.

Khaleegy má svůj původ v oblasti Perského zálivu. Tanečnice pohupuje do rytmu tělem a hlavou, přitom opisuje různé kruhy či osmičky svými dlouhými rozpuštěnými vlasy. Tančí se v širokých bohatě zdobených šatech, které jsou oblečeny přes běžný oděv.

American Tribal – pochází z USA, je to nejmladší druh orientálního tance. Jedná se o etnický tanec, který vznikl smícháním různých tanečních stylů. Tančí se většinou v širokých sukních a kalhotách. Typické jsou turbany a množství masivních stříbrných šperků.

Perský tanec – je to původně duchovní tanec, téměř se nevyskytují pohyby boky. Důležité jsou hlavně pohyby rukou a výraz. Tanečnice má oblečen dlouhý zdobený kabátec a široké kalhoty.

Klasické indické tance – mají odlišnou podobu podle toho, ze které části Indie pocházejí. Společným znakem všech je důraz na výraz a přesnost předváděných gest. Často se jedná o „vyprávění příběhů“, které mají svůj původ v mytologii nebo náboženství. Kostýmy jsou různé dle stylu prezentovaného tance.

Bollywood – jedná se o spojení klasického indického a jakéhokoli moderního tance. Jako kostýmy je k vidění současné oblečení i klasické indické oděvy jako sárí, polosárí či pandžábí.

Fantasy Orient – zahrnuje jakýkoliv taneční projev s větším či menším podílem orientálního tance. Většinou se jedná o kombinace kabaretního orientálního tance s jinými tanečními styly, např. indicko-arabský mix, arabské flamenko, samba-orient. Velmi oblíbené jsou tance s efektními pomůckami jako jsou Isis wings, závoje, šavle, svícny nebo ohňové vějíře.

2. SWING

Tanec "Swing" je rodinou tanců vyvinutých souběžně se swingovou hudbou ve 20., 30. a 40. letech 20. století, nejstarší formy jsou však starší. Nejznámějším swingovým tancem je Lindy Hop, populární párový tanec vzešlý z Harlemu, který se tancuje dodnes. Většina swingových tanců má své kořeny v afroamerických komunitách, některé však vzešly z jiných kulturních tradic. Mimo USA se swing používá všeobecně pro všechny tance swingové éry:

Lindy hop je hlavním swingovým tancem. Vyvíjel se společně se swingem, koncem 20. a v průběhu 30. let minulého století. Formoval se v newyorském tanečním klubu Savoy Ballroom, což bylo komunitní místo, ve kterém se tehdy (i když stále ještě odděleně) setkávali a bok po boku tancovali běloši i černoši, kteří tanec v podstatě formovali. Jedním z hlavních představitelů a do jisté míry i patronem Lindy Hopu byl Frankie Manning. Byl také prvním tanečníkem, který do Lindy Hopu přivedl akrobatické prvky a v podstatě odstartoval akrobatické šílenství jak v tomto tanci, tak i ve všech dalších, které přišly po něm. Stejně jako se na východní pobřeží dostala swingová hudba, dostal se tam i tanec. Lindy Hop se začal mírně přizpůsobovat; důvodem byla snaha o to, aby běloši, kteří hráli ve filmech a swing převážně tancovali, nevypadali tak divoce jako černoši z New Yorku. I akrobacie se poněkud zklidnila, nicméně v tanci zůstala. A protože v tomto období už začala a probíhala 2. světová válka, spatříme ve filmech tančit především vojáky a námořníky. Dnes tento styl Lindy Hopu označujeme jako Lindy, Hollywood style nebo Smooth Lindy.

Balboa je v současnosti druhým nejvíce tancovaným swingovým tancem. Vznikla na poloostrově Balboa v Newport Beach v Kalifornii v průběhu 30. let minulého století. Tanec se v podstatě zformoval jako reakce na situaci v tehdejších tančírnách, stále více populárnímu swingu a jeho tanečnickům přestávaly stačit i ty největší sály na západním pobřeží s kapacitou 2 000 lidí. Při tanci Lindy Hopu zabrali tanečníci velké množství prostoru, zatímco u Balboy nikoliv. Přeplněné taneční sály vedly nakonec k zániku Lindy Hopu a k rozvoji právě Balboy. Ta se totiž nejčastěji tančí v uzavřeném držení a velmi malými kroky, a proto je velmi efektivní a zvládnete ji tančit i na velmi rychlou hudbu.

Collegiate Shag, třetí nejpopulárnější swingový tanec, má trochu nejasnou minulost. Známým se stal díky klipu newyorské taneční školy Arthura Murrayho, který v univerzitním klubu objevil skupinu studentů tancujících (pro něj) nový druh tance. Vzal je k sobě do studia a výsledkem bylo instruktážní video Collegiate Shagu. Tanec vešel ve známost i díky hollywoodským filmům, ve kterých jej tehdy tancovali losangeleští tanečníci, a v neposlední řadě i díky kresleným pohádkám. Také Collegiate Shag se tancuje na rychlejší tempa swingových a jazzových skladeb.

Z **20's Charlestonu** vychází téměř všechny swingové tance. Ačkoliv to není typický swingový tanec (netancuje se na swingovou, ale spíš na „hot jazzovou“ hudbu), do rodiny swingových/jazzových tanců ho řadíme. Vznikl a svoji obrovskou popularitu nabral ve 20. letech minulého století, v době, kterou nazýváme „Golden Age“/„Roaring Twenties“, a oblíbený je dodnes (zkuste vyrazit na Electro Swing party nebo se podívat třeba na film *Great Gatsby*). V současnosti mu sice ve swingových školách a na festivalech nevěnujeme velkou pozornost, ale určitě je možné se ho ve swingové komunitě naučit. Nejčastěji se s ním setkáte na vystoupeních, nebo pokud kapely hrají hudbu starší než je swing. 20's Charleston si zatancujete i v páru, daleko častěji jej však uvidíte jako sólo vystoupení.

St. Louis Shag je rovněž jedním ze swingových tanců. Vyvinul se z Charlestonu, oproti ostatním tancům však nebyl zas tak oblíbený. Velmi se podobá Lindy Hopu, obsahuje však prvky, které jsou charakteristické jen pro něj (např. pozice těla nebo velké množství tzv. kicků – kopů). Tancuje se na rychlejší tempa různorodé hudby (Hot Jazz, Swing, Rhythm And Blues, Boogie Woogie).

Jazz Dances označujeme skupinu všech tanců, které se tancovaly a tancují na jazzovou hudbu. Do této skupiny tedy patří i swingové tance – Lindy Hop, Balboa, Shag. Kromě nich sem řadíme i již zmíněný 20's Charleston a dále tance Black Bottom, Peabody, Turkey Trot, Fox Trot, Tap Dance, Shimmy a mnoho dalších.

Blues. Jak už naznačuje samotný název, blues je tanec, který se tančí na bluesovou hudbu. Historie tohoto tance je zcela jistě starší než u swingu, bohužel o ní však mnoho nevíme. Jedná se totiž o tanec lidový, tančil se v různých částech Ameriky. Formoval se převážně v různých barech a klubech, kam si lidé chodili pomalou a klidnou bluesovou hudbu poslechnout a volně na ni i tančili. Přestože blues není úplně swingový tanec, stejně tak se můžete ve swingové komunitě naučit i jej.

Boogie Woogie sice řadíme mezi swingové tance, je to však tanec, který se v současnosti tančí převážně na hudbu Boogie Woogie, Rhythm and Blues a Rock And Roll. Tanec vznikl v Evropě v reakci na situaci v Rock And Rollu – ten se začal ubírat více akrobatickým směrem, zatímco Boogie Woogie chtělo zachovat původní podobu tance. Jako jediný ze swingových tanců se zaměřuje především na soutěžní klání a z tohoto důvodu byla i většina videí, se kterými se můžete setkat, natočena na soutěžích.

3. STREET DANCE

Hip hop - je to kombinace několika tanečních stylů, které se tančí na hiphopovou hudbu. První zmínky datujeme v osmdesátých letech minulého století, vývoj tohoto stylu kopíruje vývoj mnoha dřívějších černošských tanců, např. afro dance, step, lindy hop, rocking, atd. Zároveň je zde ale velmi důležitý i vliv přímých předchůdců Hip Hopu, což jsou funkové styly (tzv. funk styles) a B-boying.

Nejznámější tanečník, kterého si lze s rozvojem Hip Hopu spojit, je Buddha Stretch. Ten je považován za vůbec prvního hiphopového choreografa a jeho práci dnes znáte např. díky videoklipům od Willa Smithe (*Men In Black*), Michaela Jacksona (*Remember The Time*) a mnoha dalších.

Základem tohoto tanečního stylu je ale improvizace, kdy tanečník spontánně reaguje na hudbu, která zrovna hraje. Proto se nejen v USA velmi často setkáte s označením Freestyle Dance nebo Hip Hop Freestyle. Z časového hlediska můžeme tento tanec rozdělit do třech skupin. Old School (80. léta), Middle School (90. léta, v této době vznikl taneční styl Hype - New Jack) a New School / New (York) Style (cca rok 2000 a dále).

House dance - jedná se o klubový tanec, který vznikl v Chicagu koncem 80. let, konkrétně v klubu Warehouse. Tanec house dance vznikl koncem 80. let dvacátého století a do dnešní doby se neustále vyvíjí. Tento taneční styl klade důraz na rychlou práci nohou, která je kombinována s ladným a plynulým pohybem trupu. Historii můžeme najít u dřívějších tanečních stylů afrických a latinských Američanů jako step, lindy hop, hustle nebo salsa. Mezi původní taneční kroky (House Old School) patří „jacking“, „stomping“ nebo „the farmer“. Pro House Middle School jsou naopak typické kroky jako „sidewalk“, „crosswalk“, „Salsa step“, atd. House New School pak začal přebírat taneční kroky z Hip Hopu, např. „criss cross“, „roger rabbit“, „heel toe“, atd.

Locking - je historicky nejstarší tanec, vznikl už na přelomu 60. a 70. let minulého století v Los Angeles a jeho zakladatelem je Don Campbell. Toho inspiroval svými pohyby především James Brown, ale také třeba Harold a Fayard Nicholasovi, významní představitelé stepu. Poměrně často se mu stávalo, že se zasekl v půlce kroku a nevěděl, jak dál. Jeho divákům se to ale zalíbilo, což dalo základ zaseknutím, které jsou dnes pro Locking typické. Tento taneční styl je pojmenovaný po něm, původně se mu totiž říkalo Campbellocking (lock = zámek, zamknout pohyb). Locking řadíme mezi tzv. funk styles, tedy funkové taneční styly, které se tancují na funkovou hudbu. Funk je hudební žánr, který vznikl v africko-amerických komunitách v polovině šedesátých let, kdy afroameričtí hudebníci vytvořili novou taneční formu hudby kombinací soulu, jazzu a rhythm & blues. Nejtypičtějším představitелеm funku je James Brown. Tento tanec je charakteristický střídáním rychlých a uvolněných pohybů s ostrými zastavení pohybu v různých pózách a svým zábavným (až divadelním) projevem. K tomuto tanečnímu stylu patří různé přeskoky, lety vzduchem, pády, skluzy. Jeho žertovný charakter podtrhují kostýmy, v jakých první lockeři tančili. Pruhovaná trika a podkolenky, kalhoty se šlemi, bláznivé čepice a klobouky (barety, buřinky a další), obrovské motýlky a pestré kravaty u krku. Vše v nejrůznějších barevných kombinacích.

Mezi základní prvky tohoto tanečního stylu patří např. „lock“, „pacing“, „stop n' go“, „scoo b doo“, „scoobot“, „point“, „hitch hike“, atd.

New Jack Swing (Hype) - Hype je v podstatě komerčnější verze tanečního stylu Hip Hop z období konce 80. a počátku 90. let. Často se můžete setkat s označením tohoto stylu jako Old School Hip Hop nebo New Jack Swing. Ani jedno pojmenování ale není úplně přesné. New Jack Swing je totiž hudební styl, nikoliv taneční. A pokud bychom Hype chtěli zařadit časově, patřil by spíše k Middle School. Právě New Jack Swing jako hudební styl byl na počátku 90. let nesmírně populární. Slovník Merriam-Webster definuje New Jack Swing jako „popovou hudbu interpretovanou černými umělci, kteří zkombinovali jazz, funk, rap a rhythm and blues“. Mezi nejpopulárnější newjackswingové interprety patří jako Bobby Brown, M.C. Hammer, Jazzy Jeff & The Fresh Prince, Bel Biv Devoe, Heavy D., Kris Kross, atd. New Jack Swing ale významně ovlivnil také popové interprety jako Michael Jackson, Janet Jackson, New Kids On The Block, Madonna a další. Dodnes je za nejprodávanější newjackswingové album považováno Dangerous z roku 1991 od Michaela Jacksona. Jako New Jack Swing se často označuje celé období, které se kromě hudby prezentuje i typickými newjackswingovými seriály (The Fresh Prince of Bel Air), talk show (The Arsenio Hall Show) i celovečerními filmy (House Party, Boyz n Hood, Juice, New Jack City, Boomerang, Above The Rim, Poetic Justice, atd). Hype jako taneční styl je velmi pozitivní a energický, jednotlivé kroky jsou relativně jednoduché. Na to má vliv právě hudba, která má jednoduchý rytmus a pravidelný beat. Hudební interpreti často využívali tanečníky ve svých videoklipech. V podstatě každém newjackswingovém videoklipu se tancuje, což mělo velký vliv na popularizaci tohoto tanečního stylu mezi tanečníky. Základními kroky jsou např. „running man“, „party machine“, „roger rabbit“ a další.

4. SALSA pro dámy

Nový tělocvik *Salsa pro dámy* je určen pro všechny slečny, které mají rády tanec, hudbu a latinsko-americké rytmy. Těšit se můžete na základní kroky a různé sestavičky nejen do salsy, ale také do dalších tanců jako cha-cha, jive, rumba, samba, bachata apod. Důraz bude kladem na správné držení těla, práci rukou a především na ženskost a radost z pohybu doprovázeným hudbou.

5. IRSKÉ tance

Kurz irských tanců je určen pro úplné začátečníky, kteří mají zájem naučit se základní taneční prvky a jednoduché choreografie, které je možné v praxi využít na irských tancovačkách. Podle šikovnosti studentů se v průběhu semestru můžeme věnovat i složitějším rytmům či prvkům. Součástí kurzu bude také stručná teorie, možnosti irských tanců a orientace v základních rytmech. Důraz bude kladen také na osvojení si správné techniky a držení těla i v souvislosti s bezpečností a efektivitou pohybu.